

# MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZEGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivat. I.:  
CLUJ-KOLOZSVAR,  
Str. A. Muresan (Attila-utca) 10.  
Telefon 158. sz.

Felelős szerkesztő:  
**TÖRÖK BÁLINT**  
az EME főtitkára.

A lapot az EME tagjai tagsági  
illetmény fejében kapják. A lap  
megjelenik havonként egyszer.

## A mesterséges méhlegelő.

Irta: Dr. László Márton.

Megfelelő és gazdag méhlegelő nélkül a méhészet terén éppen olyan kevésbé lehet jó és biztos eredményt elérni, mint az állattisztítás terén megfelelő és bő takarmány nélkül.

Hogy némi fogalmunk legyen arról, hogy mekkora legelőmennyiséget igényelnek a méhek, hivatkozom Dr. Zaudner Enochnak, az erlangeni méhészeti főiskola hírneves igazgatójának néhány érdekes megfigyelésére és számadataira. Zaudner dr. szerint ugyanis a mézelő takarmánynövények közül a herefélékből körülbelül  $7\frac{1}{2}$  millió virág kell ahhoz, hogy abból a méhek 1 kg. mézet gyűjtsenek. Az akácvirágból 1,600,000; a baltacimból pedig 4 millió virág szükséges 1 kg. méz gyűjtéséhez.

Világosan következik tehát ebből, hogy a méhlegelőnek mesterségesen való gyarapításától csakis úgy várható kellő eredmény, ha az megfelelő nagyságú területen, szántóföldi műveléssel — holdszámra — történik.

A legelő mennyiség kérdésénél még fontosabb azonban a legelő minőségének kérdése; vagyis az a kérdés, hogy számos különféle mézelő növények közül melyiket termeljük?

10 évet meghaladó tapasztalatom alapján arra a meggyőződésre jutottam, hogy az összes mézelőnövények közül a szóbanforgó palma első sorban a phacelia tanacetifóliát; utána pedig a kékszinű dragocefallum moldavikumot illeti.

Egyik sem igényel különleges fekvésű és összetételű földet. Mézelnek még a kötöttebb talajban is. De a laza, homokos föld eleggséggel kedvenc talaja mindkettőnek.

A phacelia az alacsonyfekvésű, nyirkos talajt kedveli. Jól díszlik a tavaszi szántásban is. Ellenben a dragocefallum inkább a porhanyó, kerti művelésű talajt igényli. Ennélfogva szántóföldi művelés esetén, a dragocefallum okvetlen őszi szántásba vetendő.

A phaceliának nagy a hidegellenálló képessége. Éppen ezért tavasszal bármilyen korán elvethető. Sőt! ha a tél nem tulságosan hideg és száraz, úgy az őszi vetés is sikerülni szokott,

mely esetben már május közepe táján virágzásba kerül. Előnye a phaceliának, hogy a tavasz folyamán több turnusban is vetethető.

Ellenben a dragocefallum turnusos vetésre nem alkalmas. Ennek a növénynek a hidegellenálló képessége sokkal csekélyebb lévén, vetése május közepe előtt nem tanácsos.

Mindkét növény vetéséhez holdanként 12—14 kg. mag szükséges.

Mint hogy mind a kettőnek a magva nagyon apró: kézzel vagy kézi szórógéppel jobban szokott a vetés sikerülni, mint vetőgéppel.

Fontos, hogy a bevetett területet idejében a gyomoktól tisztítsuk ki.

A phacelia a vetéstől számított 7—8 hét múlva kezd virágozni és virágzása tart 6—7 heten át.

Hogy a méhek mennyire szeretik a phacéliát, erre nézve a legfényesebb bizonyíték az, hogy még az akác virágzása alatt is zsongva lepik. A phaceliának a méze pedig színben és ízben egyaránt vetekedik az akácmézzel.

A dragocefallum virágzásának tartama körülbelül 7 hét, mely tehát az őszi hordási időt is kitölti. Eszerint tehát ezen két mézelő növényvel olyan méhlegelőt tudunk teremteni a méheinknek, amely őket kora tavasztól késő őszig — szünet nélkül — képes mégpedig kiválóan jó minőségű hímpporral és nektárákkal egyaránt gazdagon ellátni.

## A méhek haszna a gyümölcsöskertben.

A méhtenyésztésnek az okszerű gyümölcstermelés terén nagy szerep jut. Tudvalevőleg a gyümölcsfák virágainak megtermékenyítését a repülő bogarak végzik. Ezen a téren a *méheknek* rendkívüli jelentősége van.

Amerikában már régóta alkalmazzák azt a tapasztalatot, hogy az olyan gyümölcsösökben, amelyekben méhészkedést is űznek, jobban terményülnek a virágok, mint az olyan gyümölcsösökben, ahol nincsenek méhek.

Dr. Zander német professzor vizsgálatai alapján azt állítja, hogy *a gyümölcsfa virágok kétharmad részét méhek megtermékenyítik meg.* Ő ennek igazolására igen érdekes kísérletet végzett. A méhek által szabadon látogatott körtefaág 404 virágából 33 gyönyörű körte fejlődött. A tüllel elzárt ágon pedig egyetlen gyümölcs sem fejlődött, mert a méhek nem látogathatták.

Zander professzor kísérleteivel teljesen egybehangzó eredményt adott Ewert professzor megfigyelése. Egy *sziléziai* faluba vezető út mellett levő gyümölcsfák megtermékenyülését vizsgálta. *A faluhoz közel levő útszakaszon álló gyümölcsfák kitűnően megtermékenyültek, a távol levők pedig rosszul, mert a falu méhei nem látogatták azokat.* Az útnak a falutól legtávolabb eső szakaszán

a gyümölcsfák egyáltalában semmi termést sem hoztak! Nyilvánvalóan azért, mert a méhek a közelebb álló fákról látták el magukat táplálékkal és így azokat termékenyítették meg.

Ezeknek igazolására szolgáljon, hogy már romániai gyümölcsstermelők is igen érdekes megállapításokat tettek a méhészt és gyümölcsstermelő hasznos viszonyát illetőleg.

Ahol gyümölcsstermelést lehet folytatni, ott a méhészkedés is üzhető. Nemcsak kívánatos tehát, hanem egyenesen kötelessége minden gyümölcsstermelőnek, hogy méhészkedjék. Ennek a hasznát nemcsak a bővebb gyümölcsstermésben fogja látni, hanem a méhészkedés közvetlen jövedelme is nem megvetendő hasznot fog hajtani. Amire tehát külföldön már régen ráeszméltek, hogy a *méhészt és gyümölcsstermelés* szervesen összetartóznak, mai szomorú helyzetünkben alkalmazzuk is, mert anyagi hasznát fogjuk látni!

## Ollózás.

**„Felső kijárós kaptárak.** A kanadaiak telelési kísérletet végeztek felső kijárós kaptárakkal. 1928 tavaszán Brit-Columbia kormányja nagyobb számú méhészt megbízott, hogy ezzel az új kaptárral kísértezzon. A kísérletekből megállapították, hogy a felső kijárós kaptárakban minden különös védelem nélkül jobban kiteleltek a méhek, mint az alsókijárós és erősen védett kaptárakban. Tavasszal ezek a családok voltak a legerősebbek: előbb volt fiasításuk mint a többi alsó kijárós védett kaptárnak. A téli fogyasztás is kisebb volt. Néhány vékonyfalú kaptárban volt hulla is, de nem számottevő. E mellett a hőmérő e télen — 32 Celsiusfok hideget is mutatott.“

Ezt a hirt a *Leipziger Bienenzeitung* novemberi száma közli, amely újság a konzervatív német méhésztábor legelterjedtebb világlapja. Mint ilyen természetesen az alsó kijárónak és a paplanos kaptáraknak a híve.

A bevándorló magyar méhészek felsőkijárós kaptárai hívták fel a figyelmet az új rendszerű kijáróra s a kanadai kormány nem hagyta üzleti érdekeltségek tollharcává sülyedni a dolgot, hanem azonnal elrendelte az idézett kísérleteket. Félős, hogy egy ilyen helyes érzésű kormányzat második lépésül a többnyás méhészkedést fogja bevezetni s mi konzervatív méhészcsek már a közeljövőben számíthatunk a kanadai méz ideözönlésére.

**„Ausztráliai módszer az anyásításra.** Az anyát egy kis vékony papirzacskóba teszi és hozzátesz az anyásítandó család méheiből néhányat. Ezt két lép közé ereszti be. Két órán belül kiszabadítják az anyát.“

**„Kettősfalu üvegkaptár.** Az orosz Igosin készített kettős üvegfalu kaptárt. A napfény kedvezően befolyásolta a méheket, mert az üvegkaptárban 2—3 héttel hamarabb kifejlődtek, s a mézhozam 1.5—2-szer annyi volt mint a fakaptárakban. A méhek sokkal szelidebbek voltak és a méhek munkája sokkal

könnyebb volt velük. (Posener Bieneviert.) Másrésztől kedvező eredményről számolnak be az ultraviolett sugaraknak a méhekre való hatásáról. Mivel a közönséges üveg elnyeli az ultraviolett sugarakat, honnét jön a kedvező eredménye az orosz méhészeknek? — Ilyen a ma embere. Elmegyünk odáig, hogy kukucskáló ablakot csinálunk, természetesen a legkevésbé fontos helyen, de azt, hogy az olyan nagyon szívünkhöz nőtt kaptárti pust teljesen üvegből készítsük el, már nem gondolunk. Tapogatunk, feltételezünk, disputálunk ahelyett, hogy nézők nap nap után télen nyáron, mi igaz abból, amelyre oly nagyon esküszünk.

Igen, ilyenek vagyunk! Egy gondolatsoron nem megyünk végig. Nem merünk, vagy nem tudunk? Pedig, aki végig megy a gondolatláncon s az utolsó láncszem a kezébe kerül, az az erős ember.

Propaganda a méhészet számára. Kell-e jobb eszköz mint mutatni naponta, hogy miként fejlődik, dolgozik, gyűjt a család?

Propaganda a nemesi érzésben elnyomottak számára. Kell-e jobb eszköz, mint látni, hogy mint tud az ezernyiezer gyöngelény vagyont, erőt gyűjteni. Krapotkin könyve beszél a kölcsönös segítségről, mint nemzetfentartó erőről, de egy üvegfalu kaptár bemutatja azt.

Propaganda a molyok ellen. Látni azt, hogy a jelentéktelen tolvaj mint vesz erőt s teszi tönkre a... családot.

Hogyha mi most nekifogunk s minden iskolánkat ellátjuk egy-egy kettősfalu üvegekaptárral, tökéletes munkát végezzük a méhészet terjesztése, megszerettetése terén.

Ha valaki tényleg akar kísérletezni az ibolyántúli sugaraknak a méhekre való hatásával, közölhetem vele, hogy Biró kolozsvári üvegesnél már ilyenfajta üveg is kapható.

Olyan vidéken, ahol üveghuta van, mely préssel is dolgozik, előállíthatunk üvegből való kettősfalu préselt dobozokat, amelyet majd a méhészet fanatikussai és azok, akik sportszerűleg foglalkoznak a méhészettel, stabil méhészet létesítésére használhatnak fel. Ez lesz az ideális, higiénikus kaptár, amit évente kilugozhatnak.

**„Rajfogó.** Egy 28 cm. hosszú deszkácska, amelynek közepére merőlegesen 22 cm. hosszú lécet szegezünk és mindkettőt tölgyfakéreggel vonjuk be. Felül egy vaskampót erősítünk rá, amelynél fogva felakasztható valamely árnyékos fa ágára. Rend szerint az első raj kijöttekor a megszálló rajba beleakasztjuk. Jó, ha előzőleg citromfűvel bedörzsöljük. Ilyen rajfogót többet is felakaszthatunk a közelben levő fákra. Luise, — a készítője, — tapasztalatai szerint rajai 90%-ban a kiakasztott rajfogókra szálltak, még pedig ugyanarra a fára, amelyre hat rajfogót függesztett. Megszállás után egyszerűen leakasztja a fáról a rajt.“

A lap hozza Linse képét, amint fájáról leakaszt két megszállt rajt. Itt látom, hogy a kampó hossza 30—40 cm.

Ugyanitt ad a szerkesztő egy üzenetet: „nem ajánlom, hogy egy kaptárral fogjon neki a méhészkedésnek, mert tapasztalat szerint agyonnézi őket (totgeguckt wird)“.

Kezdők számára még ez a hátrány is elenyészik az üvegfalu kaptárral, mert itt viszont „a gazda szeme hizlalja a marhát“.

A mult esztendő legnagyobb méhészeti eseménye kétségkívül az üvegfalukaptár. Azok, akik kezdők a méhészetben, jól teszik, ha egy ilyen dobozzal fognak hozzá a méhészkedéshez s azt a ház közelében, akár a virágos kertben is, de füstjárástól, erős szagtól azért távol állítják fel, úgy, hogy a lépek élikkel keletre nézzenek. Természetesen a tűző naptól magasabbra emelt ernyőszerű tetővel kell védeni. Mivel levegőt át nem eresztő anyag, azért csakis felső kijárával készíthető s így télen nem homályosodik meg a bezárt vizgőtől s állandóan megfigyelhető a méhesalád élete.

Leipziger Bienenzeitung után

Szeness tanár.

## Az erdélyi méhészek Gödöllőn.

Az E. M. E. az E. G. E. magyarországi gazdasági tanulmányi kirándulásával kapcsolatban március hó 23-án Gödöllőre egy méhészeti tanulmányi kirándulást rendezett, amelyen mintegy 16 erdélyi méhésztársunk vett részt. A kirándulás kapcsán a társaság megtekintette a gödöllői háziipari szakiskola műhelyeit, a királyi parkot és kastélyt, Magyar Kázmér gyönyörű néprajzi gyűjteményét, a községi kórházat, az állami baromfi-telepet, halgazdaságot és végül a méhészeti szakiskolát, hol Gál Imre igazgató szeretettel fogadta és látta vendégül az erdélyi méhésztársakat. Az egynapos gazdag program után kedves emlékekkel távozt a társaság Gödöllőről.

## Műlép

381

hengerpréssal készítve, garantált tiszta méhviaszból bármilyen méretben, vagy 26 cm. széles 60—120 cm. hosszú táblákban kilója 240 Lei. —

Mindan lép fertőtlenítve van!

Salakmentes viaszt elfogadok átdolgozás végett 25% levonással, vagy különként 50 lei ráfizetéssel, az áruért garátiók és azonnal cserélek. Ne kioldjon otthon az öreg lépek kiolvasztásával, hanem küldje be hozzám, én egy újfajta készülékkel 120 C.<sup>o</sup> mellett kiolvasztom és 6 kg. öreg fekete lépért 1 kg. szép műlépet franco küldök Önnek bárhová.

Megrendeléskor a pontos keretméretet kérem közölni.

**Tóth István méhész, Cluj, Cal. Dorobanților 74. sz.**

Lerakat: Schieb & Co. Cluj, Piața Mihai Viteazul No 40

Kern & Co. Cluj, Regina Maria No 21.

Nagyobb rendelésnél, vagy lép elkészítésére kérjen külön árajánlatot.

## Április havi tennivalók.

A virágzás előrehaladásával a méhek működése napról-napra élénkebb s a családok fejlődése fokozottabb lesz. E hó elejétől kell vizsgálni a családokat, főképp az anya, a fiasítás és mézkészlet szempontjából. A mézkészlet legyen bőséges de a petésre is legyen hely. Egy-két kiválónak ismert családnál még idejében és elegendő mennyiségben való fejlődését is mozdítsuk elő olyformán, hogy az utolsó fias lép után (mellő) egy tisztá heresejtes, nem régi lépet függesztünk; míg a többi családtól herelepéket, ha vannak, elszedjük. Ha etetni kell, azt este tegyük mézzel vagy mézzel kevert langyos cukoroldattal, fele cukor fele víz arányában, nagy adagokban. A kaptárban való itatást különösen esős, hűvös napokon előnyös. A méhklás meleg és tisztán tartandó.

Ha az időjárás kedvező, a hónap közepefelé a méz-, virágpör- és vízfogyasztás egyre fokozottabb lesz s a jó családok fejlődése rohamos. Az itatóból állandóan csepegjen a víz.

A gyümölcsfák tömegesebb virágzása kezdetével, megkezdhető a serkentő (speculativ) etetés. Esténként 1—2 deciliter adagokban adandó a családnak, előbb sűrűbb (1 : 1), majd fokozatosan hígabb (1 : 2, 1 : 3) méz- vagy mézzel kevert cukoroldat. A serkentő etetést csak az erős hordás kezdetével hagyjuk abba. Hogy rablást ne okozzunk, a méz elcsorgatásától óvni kell.

A spekulativ etetett méhcsaládnak bőséges mézkészlete az anyának a petezésre elegendő helye legyen, azért — ha szükséges — a kaptárt üres lépek beadásával bővítsük.

Ha a gyümölcsvirágzás gazdag s az idő tartósan szép, még sékelten építhetünk is, a mesterséges lépet, (lépközfalat) mindig közvetlenül a fészek mellé téve; a fészket megszakítani nem szabad.

---

# EGYLETI ÉLET

---

## Tagdíjnyugtázás.

Az E. M. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

**1930. évré 100 L. tagdíjat fizetett:** Egyed F. Gyujfalu, Strobl és Benkóvászna, Szakál K. Apa, Schwartz M. Hagymádfalva (100 L. 1929. évre.).

**1931. évré 100 L. tagdíjat fizetett:** Trombitás S., Theisz J. Kolozsvár, Derzi M. Szkeresztur, Hadnagy J. Bordos, Orosz S. Vizakna, Balogh Blaiერpuszta, Turós Gy. Harasztos, Fábry J. Borsa, Kemecsei Gy., Nagy S. Albis, Nagy E. Bergenye, Seidner L. Mszakál, Rácz M. Görgényszentimre, Kisgyörgy E. Alsórákos, Sz. Krcs. K. Nagyszeben, Juorcáni J. Kolozsvár, Szabó I. Zsibó, Bogáti S. Vad (300.), Mezei A. Piski, Kovács I. Alsóluga, Bordás L. Nszalonta, Bartha L. Mvásárhely, Kelemen A. Sáromberke, Árenk. Tg.-Jiu, Ács E. Kórod, Sztarek K. Mácsa, Finta M. A.-Torda, Zábor G. Petrozsény, Szedressy A. Miska, Novottny L. Feketegyörös, Kolozsi M. Homorodalmás, Peschak V. Anina, Szeszák J. Kolozsvár, Véber J. Kenes Ajtay L. Zalatna, Kleisl Gy. Jadara.

# KÜLÖNFÉLÉK.

**Kedves olvasóinknak kelle-  
nes husvétii ünnepet kívánunk!**

**Mézelő virágmag** kapható az Erdélyrészi Méhész Egyesületnél:

Dragocefallum kg.-ja 170.— L.  
Facélia kg.-ja 100.— L. és pos-  
ai portó.

**Gyümölcsfavédelmi előadás és  
bemutató Kolozsváron.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet Kerté-  
zeti Szakosztálya április hó-  
-án, szerdán délután 3 órakor  
Kolozsvárt az Erdélyi Gazda-  
ági Egylet Attila-u. 10. szám-  
latti telkén gyümölcsfavédelmi  
előadást és bemutatót rendez.  
Előadások tartására felkérte az  
egylet dr. P á t e r Béla ny. gazd.  
kad. igazgató és dr. Friedl  
usztáv igazgató urakat. Az  
előadás kapcsán bemutatásra  
erül a gyümölcsfavédelem és  
ermetezés gyakorlatilag is. A  
gyümölcstermelésre predesti-  
ált Erdély gazdái, gyümölcsös  
s kert tulajdonosai számára a  
mai gazdasági viszonyok kö-  
ött már nem lehet közömbös,  
ogy lesz-e gyümölcstermésük,  
vagy nem és ha lesz, hogy az  
p, egészséges, értéket jelentő  
gyümölcs lesz, avagy hitvány,  
pró, ragyás, férges, értéktelen.  
Eppen ezért kívánatos volna,  
ogy az érdekeltek érezzék ön-  
magukkal szemben is kötelező-  
ek, hogy az E. G. E. ingyenes,  
lőszerű előadását meghallgas-  
sák, a bemutatót megtekintsék  
s a Kolozsváron és vidékén  
elő egységes védelem megbe-  
rélése, megszervezése által a  
megkedvezőbb árak és feltételek  
mellett a törvény által is elő-  
t kötelező védekezést végre-  
ajtsák.

**Előfizetési felhívás a Székely-  
Varrottas Mintakönyvre.** Kovács Julia  
tanítónő, csikszeredai lakós. megfelelő  
számu előfizető esetén megjelentetné  
Székely-Varrottas Mintakönyvét, ame-  
lyet különösen elemi iskolák, leány  
középiskolák, zárdák és székely kézi-  
munka kedvelők figyelmébe ajánl. —  
A fenti Mintakönyv megjelentetése az  
előfizetők számától függ. Éppen ezért  
az értékes anyag kiadási lehetőségét  
biztosítandó, kérjük mi is a kézimunka  
kedvűlő közönséget, hogy tegye lehe-  
tővé ennek a nélkülözhetetlen székely  
kézimunka könyvnek a kiadását. Min-  
den előfizetési megkeresést Koyács  
Julia tanítónő, Mercurea-Ciuc Csik-  
szereda, Marasesti-uca 17. címre ké-  
rünk. A könyv ára az előfizetők száma  
szerint számítatik, amelyről természet-  
esen mindenkit értesítenek.

**Valló—Török: A méhtenyész-  
tés vezérfonala** című méhészeti  
szakkönyv megrendelhető az E.  
M. E. titkári hivatala utján 30  
lej beküldése ellenében. Portó-  
díj 13 lej.

**Özv. Kremnitzkyné szül.  
Fröhlich Ilona: Házi mézestész-  
ták és méhtermékek feldolgo-  
zása** című füzeté kapható la-  
pünk kiadóhivatalánál magyar,  
német és román nyelven. A ma-  
gyar kiadvány ára 25 lej, a ro-  
mán és német 30 lej darabon-  
ként. Portó díja: 1 lej, ajánlva  
11 lej.



**Méhész jelvény** kap-  
ható az E. M. E. tit-  
kári hivatalában. Ára  
aranyból 350 L., ara-  
nyozott ezüstből 150 L.,  
oxidált ezüstből 100 L.,  
rézből 20 L. Az ára  
előre beküldendő 5'25  
lei portóval együtt. Utánvét mellett való  
küldés esetén 25 lei utánvételi díjat  
számít a posta.

## Apróhirdetések.

**Műlép készítését** vállalom a viasz 25 százalékaért. — Cim a titk. hivatalban. 369

**Keresek megvételre** országos méretű 4 keretsoros keveset haszn. egyes, kettős vagy hármas kaptárokat. Cim a kiadóban. 369

**Világos színű csemege, akác és vegyes mézet** keresünk megvételre és bizományi eladásra. Cim a kiadóban. 369

**Méhészeti eszközökről** árjegyzéket kívánatra ingyen küldenek: Zs. István, Arad, Str. Eminescu 11. és a Bánáti Méhészeti Egyesület áruosztály. Timișoara. 370

**Boczonádi kaptárakból** származó természetes rajok kaphatók Kle. Gyula méhészetiéből Somcuta-mare, jud. Satmar. 378

**Harmincéves** gyakorlati gazdaság vezető, méhész, szőlőkezező gyümölcskertész állást keres bármikori belépésre. Cim a kiadóban. 378

**Műlép** garantált tiszt- méhviaszból, hengerprésen előállítva, bárm. méretű nagyságban kapható Szurdoki Kr. Kornél méhészetiében Sibiu és Gheorghe Cosbuc 3. Saját méhesében termelt viaszt elvállalok műlép átdolgoztatni. 380

### FIGYELEM!

382

A mai gazdasági viszonyokhoz mérten a műlépet mélyen leszállított árban tudom szállítani. — Garantált tiszta méhviaszból hengerprésen szakszerűen előállítva, bármely méretben. Ára kilógrammonként 160 L. Tegyen próbamegrendelést!

**Szöllősy Gyula méhgazdasága Reteag, jud. Someș**

## Vigyázz!

383

mielőtt  
**vásárolsz**

az újkor modern  
**méhészeti eszközei**  
valódi méh-  
viaszból készült **műlépek**



szolid, erős kivitelű **mézpergető-gépek**  
**összes Méhészeti kellékek.**

Mivel az árak nagyjából ezek, legolcsóbban kaphatók

**DZIERZON méhészeti**nél,  
**Oradea, Tacke Ionescu 61 sz.**